

Beslut om naturreservat för Sandsjöberget i Lycksele kommun

(3 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) att det område som redovisas på bifogad karta, bilaga 1, ska vara naturreservat.

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 2.

2.1 Administrativa uppgifter

Namn	Sandsjöberget
Nummer	2402230
Reg-DOS id	2015004
Natura 2000	-
Kommun	Lycksele
Län	AC
Lägesbeskrivning	8 km ONO Örträsk, Lycksele kommun, ekokarta 21J 4c Mittkoordinat (RT90 2,5 gon V): 1661368, 7120786
Naturgeografisk region	30 a, Norrlands vågiga bergkullterräng med mellanboreala skogsområden
Värdetrakt	-
Bränningstrakt	-
Gräns	Se beslutskarta
Markägare	Sveaskog
Fastigheter	Del av Sandsjönäs 1:1
Förvaltare	Länsstyrelsen i Västerbottens län
Totalareal	127 ha
Skyddad areal produktiv skog	105 ha

Syftet med reservatet

Syftet med säkerställande och skötsel av Sandsjöbergets naturreservat är att vårda och bevara de värdefulla naturmiljöerna med naturskogsartade barrskogar och lövrika barrnaturskogar samt att återställa livsmiljöer för den skyddsvärda arten långskägg (*Usnea longissima*). Syftet nås genom fri utveckling där naturliga processer tillåts fortgå ostört samt genom riktade skötselåtgärder för att gynna känsliga lavar. Naturskogsstrukturer som skiktning, gamla grova träd och död ved ska förekomma i gynnsam omfattning. Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet och besökare ska kunna uppleva områdets typiska naturmiljöer och arter. Utöver friluftsliv, ska reservatet även kunna utnyttjas för naturstudier, undervisning och forskning.

Motiv för beslutet

Sandsjöbergets naturreservat ligger ca 8 km östnordöst om Örträsk på gränsen mellan Lycksele och Vindelns kommuner och varierar mellan 220 till 417 meter över havet. Reservatet består av de två välmarkerande bergen Stenberget och Sandsjöberget som reser sig flera hundra meter över det annars flacka landskapet. Den sluttande skogen däremellan är bitvis mycket brant och blockig för att på bergens östsidor övergå till mera regelrätta stup och lodytor. Skogen i reservatet varierar mellan lövrika barrnaturskogar med bitvis högrörtsflora och hänglavsrika sumpskogar, till brandpräglad tallskog på bergstopparna. Det finns gott om asp och sälg, även gamla barrträd mellan 200-300 år med brandljud finns det gott om i reservatet. Död ved förekommer i spridda mängder med lokalt större ansamlingar i äldre högbonitetsskogar. Flera fynd av rödlistade arter har gjorts i området som exempelvis, blackticka, koralltaggsvamp, långskägg, gränsticka, gammelgranskål och gräddporing.

Områden med naturskog blir allt mer sällsynta i länet och att bevara dessa kvarvarande fragment av det ursprungliga skogslandskapet är avgörande för att bevara dess ursprungliga flora och fauna. Inom den naturgeografiska region *Norrlands vågiga bergkullterräng med mellanboreala skogsområden* (30 a) där Sandsjöberget är belägen, utgör arealen skyddad naturskog mindre än en procent av den totala skogsmarksarealen. Sandsjöberget ligger dessutom i en trakt med flera andra värdefulla naturskogar vilket ytterligare förstärker områdets bevarandevärde. Området har vidare stor betydelse för flera sällsynta och hotade arter som är helt beroende av gamla naturskogar.

Länsstyrelsen bedömer att området är prioriterat enligt de nationella och regionala strategierna för skydd av skog. Miljökvalitetsmålet "Levande skogar" är en nationell strategi för formellt skydd av skogsmark som antogs av regeringen i april 1999. Strategin innefattar olika delmål på både nationell och regional nivå där Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen har det övergripande ansvaret att målen uppnås. Ett av de regionala målen innebär att 34 000 hektar skog ska avsättas i form utav naturreservat mellan 1999-2010. Skyddet av Sandsjöberget bidrar till att närma sig målet av skyddad skog. I och med detta beslut om naturreservat så skyddas 105 hektar produktiv skogsmark med höga naturvärden.

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk och andra arbetsföretag eller anläggningar ej går att förena med bevarande av befintliga värden. Området är viktigt för bevarande av den biologiska mångfalden. Därför är detta, enligt länsstyrelsens uppfattning, ett område som i enlighet med miljöbalkens 1 kap 1 § bör skyddas i form av naturreservat enligt 7 kap 4 §.

Länsstyrelsen bedömer att de positiva effekterna för bevarandet av den biologiska mångfalden och för allmänheten är stora och överväger de negativa effekterna som orsakas av inskränkningarna i markanvändning. Vid avvägning enligt 7 kap 25 § har länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

Ärendets beredning

Naturvårdsverket fick 2002 i uppdrag av regeringen att genomföra en naturvärdesbedömning av all statlig skogsmark, det s.k. SNUS-uppdraget. Syftet var att värdera den befintliga kunskapen och att bedöma vilka områden som behövde ges ett formellt skydd som naturreservat. Ett mycket omfattande inventeringsarbete genomfördes av länsstyrelsen i Västerbotten under 2003 och 2004. Resultatet redovisas i rapporterna Skyddsvärda statliga skogar, med rapportnummer 5343 (2004) och 5474 (2005).

Eftersom arealen skyddsvärd skog vida översteg det regionala miljömålet enades myndigheterna tillsammans med Sveaskog om att göra en prioritering av de identifierade områdena. Ett fördjupat samråd hölls mellan Naturvårdsverket, länsstyrelserna i Norr- och Västerbotten samt Sveaskog. Samrådet kallades ”kategorisering av områden på Sveaskogs markinnehav” och innebar att de aktuella områdena fördes till olika kategorier; formellt skydd som naturreservat, skyddat av Sveaskog eller brukat med olika nivå av naturhänsyn. Resultatet av kategoriseringen redovisas i rapport 5497 (2005), utgiven av Naturvårdsverket

Under 2008 träffades en överenskommelse mellan Sveaskog och Naturvårdsverket med syfte att ge särskilt värdefulla naturskogsområden ett långsiktigt skydd. Syftet var också att bidra till genomförandet av miljö kvalitetsmålet *Levande skogar* och att underlätta och rationalisera myndigheternas arbete med att ge de utpekade områdena ett långsiktigt lagfäst skydd som naturreservat. Överenskommelsen innebär för Västerbottens del att de 43 områden som kategoriserats som naturreservat och ännu inte förvärvats av Naturvårdsverket, kan inrättas som naturreservat utan krav på ekonomisk ersättning från Sveaskogs sida. I normalfallet kvarstår Sveaskog som markägare.

Sandsjöberget är ett område som klassats som naturreservat i den ovan nämnda kategoriseringsrapporten och dessutom omfattas av överenskommelsen om långsiktigt skydd av särskilt värdefulla naturskogsområden.

Reservatsförslaget har sänt på remiss till berörda sakägare och myndigheter. Samtliga instanser, som inkommit med yttrande, tillstyrker förslaget. SGU anser dock att beskrivningen av jordartsgeologin är ofullständig och har gett förslag på förändring. Sveaskog har gett förslag på att det förutom älg i A föreskrifterna, ska det vara tillåtet att transportera ut björn och kronhjort med motorfordon vid jakt. Sveaskog har även inkommit med mera övergripande synpunkter.

Remissinstansernas synpunkter har beaktats i skäligen utsträckning i beslutet.

Reservatsföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser ska gälla.

Virke eller avverkningsrester som genereras, och som av naturvårdsskäl inte bör lämnas på platsen, får tillvaratas av markägaren.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet (7 kap 5 § miljöbalken)

Det är förbjudet att

1. uppföra byggnad eller annan anläggning, t.ex. parkeringsplats, vindkraftverk, torn, bro, spång, mast, antenn, luft- eller markledning, stängsel eller hägnad,
2. anlägga väg, stig och led,
3. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar marktopografi, yt- eller dräneringsförhållanden som att gräva, plöja, spränga, borra, schakta, dika, dikesrensa, dämna, dränera, utfylla, tippa, dumpa eller anordna upplag,
4. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, upparbeta och bortföra vindfällan, ta frö eller vidta någon skogsbruks- eller skogsvårdsåtgärd,
5. plantera in för trakten främmande djur- eller växtart,
6. framföra motordrivet fordon, med undantag för uttransport av fälld älg, björn och kronhjort vid jakt samt för snöskoterkörning på snötäckt, väl tjälad mark,
7. släppa ut eller sprida gifter, vådliga ämnen, bekämpningsmedel, kalk eller växtnärsmedel,
8. utan länsstyrelsens tillstånd anordna orientering eller annan idrottstävling

B. Föreskrifter om förpliktelse för fastighetsägare och/eller annan sakägare att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet.

1. utmärkning av reservatet,
2. uppsättning av informationstavlor,
3. undersökningar och övervakning av områdets växt och djurarter,
4. riktade skötselåtgärder som gynnar känsliga och hotade lavar.

C. Föreskrifter om rätten att färdas och vistas i, samt om ordningen i övrigt, inom reservatet (7 kap 30 § miljöbalken)

Det är förbjudet att

1. framföra motordrivet fordon, med undantag för snöskoterkörning på snötäckt, väl tjälad mark,

2. störa djurlivet, t ex genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 m,
3. göra åverkan på mark- eller växtlighet, döda, stående och liggande träd inräknade,
4. elda, med undantag av mindre brasor (max 0,5 m²) med egen medhavd ved,
5. plocka eller insamla växter eller växtdelar, lavar, mossor och svampar med undantag för bär och matsvamp,
6. fänga eller insamla insekter och andra djur,
7. uppsätta tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift och därmed jämförbar anordning.

Föreskrifterna utgör inte hinder för de skötselåtgärder och dylikt som behövs för att tillgodose ändamålet med reservatet enligt B- föreskrifterna och som är närmare angivna i bifogad skötselplan.

Föreskrifter under C gäller även fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet när de inte utnyttjar sin rätt att bruka fastigheten.

Upplysningar

Länsstyrelsen vill erinra om att utöver reservatsföreskrifterna gäller även andra lagar, förordningar, och föreskrifter för området.

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl.

Enligt 29 kap 8 och 9 §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap 5 och 30 §§ miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Efter bildandet av naturreservatet omfattas området inte av bestämmelserna i skogsvårdslagen.

Chris Heister

Marlene Olsson Cipi

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Hur man överklagar

Sändlista

Samhällsbyggnadsförvaltningen, Lycksele Kommun, Storgatan 22, 921 31

Lycksele

Lantmäterimyndigheten i AC-län, Box 3044, 903 02 Umeå

Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 Sthlm

SGU, Uppsala, Box 670, 751 28 Uppsala

Skogsstyrelsen, Borgargatan 22, 921 31 Lycksele

Vapsten Sameby, c/o Inger-Ann Omma, 92064 TÄRNABY

Naturskyddsföreningen i Västerbotten, c/o Torgny Forsgren,

Linnévägen 10A, 1 tr, 921 34 Lycksele

Sveaskog Naturupplevelser AB, Anders Harr, Nygatan 19, 933 31 Arvidsjaur

Sveaskog, att. Helena Dehlin, Mikaelsvägen 3, 922 31 Vindeln

Naturvårdsverket, att. Thomas Pettersson, 106 48 Stockholm

Kopia till (inklusive bilagor)

Naturvårdsregistret